T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/420
KARAR NO : 2022/523
KARAR TR : 31/10/2022

ÖZET: Davacıların maliki olduğu ve imar planında yol alanında kalan taşınmaz üzerindeki yapının davalı Belediye tarafından yıktırılarakfiilen el atılan taşınmazın kamulaştırılmayarak mülkiyet hakkının kısıtlandığı iddiası ve tazminat istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1-B. C 2-F.C3-F.C 4-S. Ç, 5-S. Ş
Vekili : Av. A. Ö
Davalı : Gaziosmanpaşa Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. N. İ

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, davalı Belediyenin 20/08/2018 tarihinde, davacıların ortak murisinden kalan dava konusu İstanbul İli Gaziosmanpaşa İlçesi eski ... pafta ... ada ... parsel yeni ..... ada .... parsel sayılıtaşınmazı yıktırdığını, bu yıkımla ilgili herhangi bir bildirim yapılmadığını beyanla, dava konusu taşınmazdaki hisseye ait arsa bedeli için 30.000 TL bina bedeli için 30.000 TL olmak üzere toplam 60.000 TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birliktetahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2 . **Gaziosmanpaşa 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin, 05/03/2020 tarihli ve E.2018/431 K.2020/70 sayılı dosyasında,** *"davalı idarenin bir tasarrufta bulunması sonucu davacıların zararının doğduğu iddia edilmektedir. O halde bu davanın konusu bir idari işlemdir. Bu konuda bir encümen kararı olup olmaması bu sonucu değiştirmeyecektir"* gerekçesiyle *"HMK'nın 114/1-b ve 115/2.maddeleri uyarınca dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine"* dair verdiği karar istinaf edilmeksizin 28/11/2020 tarihinde kesinleşmiştir.

3. Davacılar vekili bu kez benzer istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4 . **İstanbul 12. İdare Mahkemesi, 26/04/2022 tarihli ve E.2020/1582 sayılı kararıyla,** 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için 19/07/2022 tarihli ve E.2020/1582 sayılı üst yazı ile Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmuştur. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"Dava dosyasının incelenmesinden; Gaziosmanpaşa İlçesi, eski 11 pafta, 549 ada, 15 parsel sayılı taşınmazla ilgili olarak fazlaya ilişkin hakları saklı tutularak arsa ve bina bedeli olmak üzere toplam 60.000,00 TL bedelin tahakkuk tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte hesaplanarak ödenmesi istemiyle açılan davada Gaziosmanpaşa 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin E:2018/431 K:2020/70 sayılı kararı ile yargı yolu caiz olmadığından bahisle davanın usulden reddine karar verilmesi ve söz konusu kararın tarafların istinaf etmemesi üzerine 28/11/2020 tarihinde kesinleşmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*
>
> *Uyuşmazlık konusu olayda, miras yoluyla taşınmazın maliki olan davacıların taşınmazına 775 sayılı yasanın 18.maddesi uyarınca davalı idare tarafından yıktırılmak suretiyle el atıldığından, 06.05.1956 gün ve 1956/1 esas -1956/6 karar sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurul kararı göz önünde tutularak meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan iş bu davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır."*

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. Anayasa'nın 125. maddesinin son fikrası şöyledir;

> *İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.*

6. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fikrasının (b) bendi şöyledir;

> *İdari dava türleri şunlardır:*

... b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

7. 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun *"Yeniden gecekondu yapımının önlenmesi"* başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, belediye sınırları içinde veya dışında, belediyelere, Hazineye, özel idarelere, katma bütçeli dairelere ait arazi ve arsalarda veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde yapılacak, daimi veya geçici bütün izinsiz yapılar, inşa sırasında olsun veya iskan edilmiş bulunsun, hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın, belediye veya Devlet zabıtası tarafından derhal yıktırılır.

Yıkım sırasında lüzum hasıl olduğunda, belediyeler ilgili mülkiye amirlerine başvurarak yardım istiyebilirler. Mülkiye amirleri, Devlet zabıtası ve imkanlarından faydalanmak suretiyle, izinsiz yapıların yıkım konusunda yükümlüdürler.

Özel kişilereveya bu maddenin 1 inci fıkrasında sözü geçenler dışındaki tüzel kişilere ait arazi ve arsalar üzerinde yapılacak izinsiz yapılar hakkında, arsa sahiplerinin yazılı müracaatları üzerine ve mülkiyet durumlarını tevsik etmeleri şartiyle bu madde hükümleri, aksi halde genel hükümler ve 3194 sayılı İmar Kanunu hükümleri uygulanır."

B. Yargı Kararları

8. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. bölümü şöyledir:

"İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

9. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 31/10/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası bilgileri ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

10. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

11. Dava, imar planında yol alanı olarak ayrılan davacıların hisseli maliki olduğu taşınmazın kamulaştırılmadığı gibi üzerindeki yapının davalı Belediye tarafından yıktırılarak taşınmaza fiilen el atıldığı iddiasıyla ve tazminat istemiyle açılmıştır.

12. İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

13. Dosyanın incelenmesinden, İstanbul İli Gaziosmanpaşa İlçesi yeni ..... ada .... parsel sayılı taşınmazın imar planında yol alanı olarak ayrıldığı ve bugüne kadar kamulaştırılmadığı gibi taşınmaz üzerindeki yapının encümen kararı olmaksızın Gaziosmanpaşa Belediyesi Emlak İstimlak Müdürlüğünün istemi ve Belediye Başkanı Olur'uyla 775 sayılı Kanun'un 18.maddesi uyarınca yıktırılarak, taşınmaza fiilen el atıldığı belirlenmiştir.

14. Olayımızda; el atılan taşınmaz tapulu olup, 775 sayılı Kanun'un 18. maddesinde belirtilen kamuya ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında değildir. Aynı maddenin son fikrasında yazıldığı gibi taşınmaz sahiplerinin yıkım için idareye bir müracaatı da bulunmamaktadır. Davacılara yıkım yapılacağına dair bir tebligat yapılmamış, haksız el atmadan kaynaklanan ödemenin yargı süreci sonunda yapılacağı bildirilmiştir. Dosya kapsamından yıkım işleminin kanun maddesi bahane edilerek ve encümen kararı olmaksızın gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

15. Bu durumda, görev uyuşmazlığına konu davanın, kamulaştırılmaksızın imar planında yol alanı içinde kalan taşınmaza üzerindeki yapının yıkılması suretiyle fiilen el atıldığı iddiası ile açıldığının ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceğinin kabulü gerekir.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 12. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Gaziosmanpaşa 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 05/03/2020 tarihli ve E.2018/431, K.2020/70 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 12. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Gaziosmanpaşa 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 05/03/2020 tarihli ve E.2018/431, K.2020/70 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

31/10/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Muharrem
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN